

II. JURISPRUDÈNCIA

II.1. Tribunal Constitucional

Eva Pons*

Agustí Pou**

Durant la segona meitat de l'any 2010, el Tribunal Constitucional ha dictat dues resolucions que posen fi als processos contra el text estatutari català: la Sentència 137/2010, de 16 de desembre, que resol la impugnació de l'Estatut per part del Defensor del Poble (BOE núm. 19, de 19 de gener de 2011), que fa remissió íntegra, pel que fa als preceptes lingüístics, a les interpretacions i pronunciaments continguts en la precedent STC 31/2010, dictada en el recurs contra les mateixes prescripcions del Partit Popular (vegeu-ne el comentari a *Revista de Llengua i Dret* núm. 55, pàg. 267-268 i 271-277); i la Interlocutòria 65/2010, de 22 de juny, que inadmet a tràmit el recurs de súplica plantejat per la Generalitat per a la revisió de la recusació del magistrat Pablo Pérez Tremps en el darrer recurs d'inconstitucionalitat, on el Ple del Tribunal confirma el caràcter ferm i no susceptible de recurs de la resolució.

En relació amb la temàtica lingüística comentem tot seguit la Interlocutòria 108/2010, de 28 de setembre de 2010, relativa a la Llei del Parlament d'Aragó 10/2009, de 22 de desembre, d'ús, protecció i promoció de les llengües pròpies d'Aragó, que declara la inadmissió d'un conflicte en defensa de l'autonomia local interposat per diversos municipis de l'àrea de parla catalana, que continua l'enfrontament polític motivat per l'aprovació de la Llei, que vint-i-set anys després de l'accés a l'autonomia estableix un marc legal per a la protecció del plurilingüisme i l'ús del català i l'aragonès, com a modalitats lingüístiques, en aquesta comunitat.

* Eva Pons, professora de dret constitucional de la Universitat de Barcelona.

** Agustí Pou, professor associat de filologia catalana de la Universitat de Barcelona.

Altres referències lingüístiques, de tipus procedimental, es localitzen en la Sentència 33/2010, de 19 de juliol, estimatòria parcial de recurs d'empara plantejat per parlamentaris del grup Esquerra Unida-Els Verds-Entesa Valenciana contra diversos acords d'inadmissió de la Mesa de les Corts Valencianes, dins els antecedents de la qual la Sala Segona del TC, a petició del Fiscal, i amb base en l'article 80 LOTC (que determina la supletorietat de la LOPJ), suspèn el tràmit d'al·legacions i requereix a les Corts l'aportació de còpia de la documentació, inicialment aportada en valencià, en llengua castellana. De manera que el monolingüisme de les institucions generals de l'Estat continua motivant (vegeu també la STC 74/2009, de 2 de març, comentada a *Revista de Llengua i Dret* núm. 53, pàg. 414) que el cost del plurilingüisme recaigui sobre els organismes politicoadministratius dels territoris amb doble oficialitat.

I també, amb caràcter tangencial respecte de les qüestions substantives examinades, en dos recursos d'emparament en matèria penal, resolts per les SSTC 9/2011, de 28 de febrer, i la STC 87/2010, de 4 de novembre, es recull la doctrina constitucional sobre el control judicial de la traducció al castellà de les intervencions telefòniques en idiomes estrangers. Els punts bàsics d'aquesta doctrina (vegeu anteriorment la STC 220/2009, de 21 de desembre, *Revista de Llengua i Dret* núm. 54) són: la manca de rellevància del fet que no consti en les actuacions la intervenció d'intèrpret i la suficiència que l'òrgan judicial conegui les transcripcions, sense necessitat d'audició directa de les cintes, com també el seguiment en directe de l'intèrpret fent traducció oral pel jutge instructor.

[En la versió electrònica de la Revista (www.rld.cat) podreu enllaçar amb el contingut de les resolucions]

Interlocutòria del Tribunal Constitucional 108/2010, de 28 de setembre de 2010. Ple.

El Tribunal Constitucional resol la inadmissió d'un conflicte en defensa de l'autonomia local plantejat per onze municipis situats a la franja d'Aragó (Faió, Fòrnols de Matarranya, Fraga, la Codonyera, la Ginebrosa, la Freixneda, Lasquarri, Nonasp, Torre del Compte, Vallderoures i Aiguaviva) en relació amb diversos articles de la Llei del Parlament d'Aragó 10/2009, de 22 de desembre, d'ús, protecció i promoció de les llengües pròpies d'Aragó. La controvèrsia constitucional s'emmarca en el debat encara obert, un cop aprovada la Llei lingüística, sobre quin ha de ser l'estatus de l'aragonès i, sobretot, del català a la Franja. De fet, les mateixes forces polítiques —PP i PAR— que

s'oposaren a la seva aprovació, i que sovint van exhibir l'estendard contra el pretès «imperialisme» català, continuen intentant posar traves al procés d'aplicació de la Llei. Cal consignar que nou dels ajuntaments recurrents havien sol·licitat un dictamen previ del Consell Consultiu d'Aragó (Dictamen núm. 13/2010, d'11 de maig), el qual va concloure que des de la doble perspectiva de la legitimació davant el TC i del significat i abast de l'autonomia local i la *cooficialitat* de les llengües «*no resulta dable que pueda informarse de manera favorable el planteamiento de un conflicto en defensa de la autonomía local*».

El recurs té un abast general, atesa la quantitat i el contingut dels preceptes impugnats, que conformen el cos central de la Llei, si bé és focalitzat exclusivament en el tractament del català. L'argument general dels recurrents és que la Llei els imposa una 'oficialitat de facto' del català, obviant la reserva estatutària de l'article 3.2 CE, a través de la incorporació d'elements propis de la cooficialitat a l'empara del manament de protecció, conservació i foment del català, i sense l'acord exprés de les corporacions locals respectives (sobre una problemàtica similar, respecte de l'asturià, vegeu la recent ITC 27/2010, de 25 de febrer, ressenyada a *Revista de Llengua i Dret* núm. 55, pàg. 268-271, que avala la configuració pel legislador de drets i usos lingüístics sense la declaració estatutària prèvia d'oficialitat).

El TC rebutja entrar a conèixer el fons del conflicte, atès que no concorren els requisits de legitimació establerts pels articles 75 bis i següents de la LOTC: la necessitat d'acord favorable d'un nombre de municipis que suposin almenys una setena part dels existents en l'àmbit d'aplicació de la llei, acord que s'ha de produir per la majoria absoluta del ple de la corporació local, dins el termini de tres mesos des de la publicació de la disposició de rang legal. La consideració bàsica que fonamenta la decisió d'inadmissió és que els preceptes de la Llei, que respon a l'objectiu general reconèixer la pluralitat lingüística d'Aragó i garantir l'ús del català i aragonès —qualificats com a modalitats lingüístiques pròpies— no concreten expressament l'àmbit d'aplicació, que abraça el conjunt de la comunitat aragonesa, pel que fa a alguns dels preceptes impugnats (articles 6.1 —prohibició de discriminació per raons lingüístiques—, 16.1 —obligació d'ús de la norma lingüística—, 17.4 —coordinació pel Govern de l'acció de les corporacions locals— i 32.2 —toponímia—); i pel que fa a la resta de previsions impugnades, inclourien indistintament les tres zones previstes: la zona d'utilització històrica predominant de català —oriental—, la zona d'utilització històrica predominant de l'aragonès —nord— i la zona mixta d'utilització d'ambdues llengües —nord-oriental), les quals no

són definides directament pel legislador, qui ho reenvia a una decisió ulterior del Govern (articles 2.4 i 9 de la Llei), sense que siguin d'aplicació exclusiva en la zona catalanòfona. Aquesta consideració afecta els articles 2.3 i 4 —protecció i garantia de l'ús de les llengües pròpies, català i aragonès, especialment en les relacions amb les administracions públiques i afavoriment del seu ensenyament—, 3 —denominació de les modalitats lingüístiques—, 4.1 b) i c) —drets lingüístics dels ciutadans—, 7 b) —previsió d'una zona d'utilització històrica predominant del català—, 8 —definició de les zones d'utilització històrica predominant, on es parla de «sistemes lingüístics d'abast local o comarcal amb trets de caràcter predominant de l'aragonès i el català»—, 9 —procediment per a establir la zonificació—, 22 —ensenyament de les llengües pròpies—, 27.1 —dret d'ús davant les administracions—, 31 —ús intern per les entitats locals— i 33.1 —toponímia— del text legal.

Per tant, la indeterminació de la Llei 10/2009 pel que fa a l'àmbit d'aplicació territorial implica que no s'assoleix el nombre mínim d'ajuntaments necessaris segons l'article 75.ter.1.ª LOTC per interposar aquest tipus de recurs, essent mancat de fonament l'argument dels recurrents que els preceptes legals controvertits són d'aplicació restringida a la franja oriental. Nogensmenys, el TC recorda la possibilitat d'interposar una qüestió d'inconstitucionalitat, en el supòsit de vulneració de l'autonomia local pel desenvolupament de la Llei, per part del jutge que conegui de l'eventual recurs contenciós administratiu.